

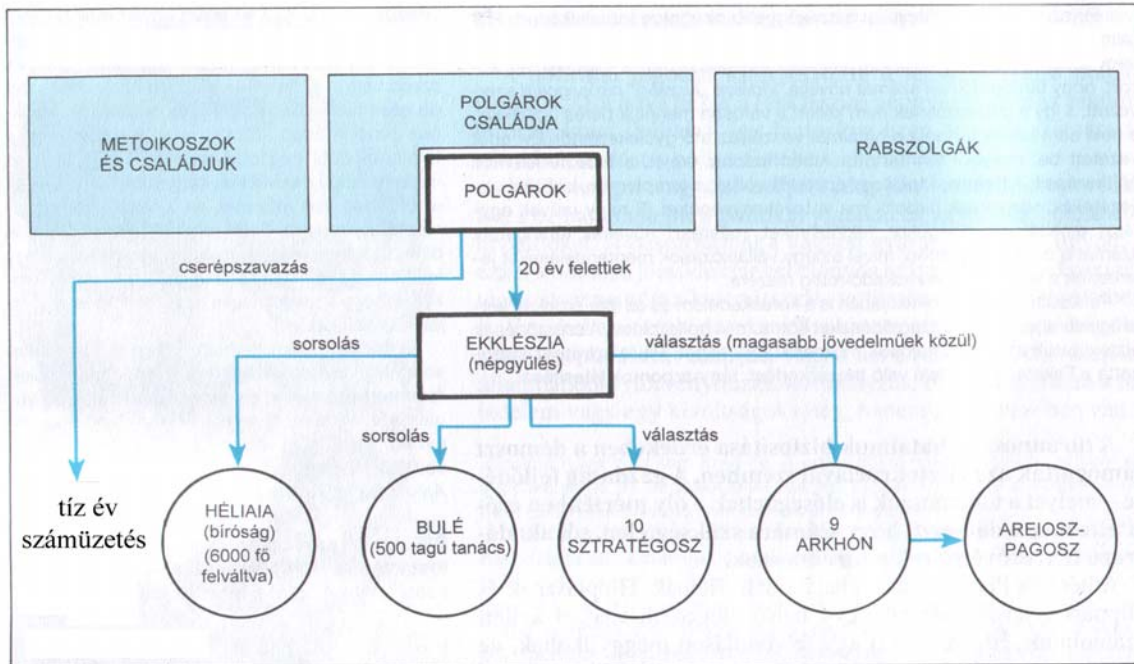
KÖZÉPSZINTŰ ÍRÁSBELI FELADATSOR (II.)

(A feladatok megoldásához Történelmi atlasz és Helyesírási kézikönyvtár használható!)

I. Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok

1. FELADAT

Oldja meg a következő feladatokat az ókori görög polisz államszervezetét mutató ábra segítségével!

A) Milyen politikai berendezkedést tükröz az ábra? *Húzza alá a helyes választ!*

királyság   despotizmus   demokrácia

1 pont	
--------	--

B) Melyik városállam államszervezetét mutatja az ábra? *Húzza alá a helyes választ!*

Athén   Spárta

1 pont	
--------	--

C) Sorolja fel, hogy kik **nem vehettek részt** a polisz politikai irányításában!

.....
 .....
 .....

3 pont	
--------	--

D) Melyik a polisz **legnagyobb** befolyással bíró testülete?

.....

1 pont	
--------	--

Összesen 6 pont	
-----------------	--

2. FELADAT

1283-ban a velencei piactéren tartózkodókat Messer Marco Polo hazaérkezése foglalkoztatja.

Állapítsa meg, hogy a forrásrészletben szereplő négyfős csoport szereplői melyik valláshoz tartoznak?
Húzza alá a helyes választ!

- A.: Láttam milyen mesés árukat hozott Kínából Messer Polo. Szűz Máriára esküszöm, hogy ilyen kelmét még álmomban sem képzeltem.
- B.: Karavánok hozzák Távol-Keletről, rokonaim küldtek már ilyet nekem tavaly Peszach idején.
- C.: A Próféta szakállára esküszöm, hogy a Kelet mesés kincseit már évszázadok óta ismerik az én őseim is.
- D.: Hihetetlen, hogy Kínában létezik a robbanó por, amellyel ölni lehet, meg falat törni. Mi, igazhitű keresztények régóta ismerjük a görögtüzet, avval védtük meg városunkat, Bizáncot a pogányoktól.
- C.: A mekkai zarándoklatomon találkoztam olyan kereskedővel, aki Indiában járva hallott már a kínai robbanóporról.
- A.: Kit érdekel a robbanópor? Lehet, hogy az arabok nem bírtak annak idején a hatalmas császárral, de az igaz római hitű lovagok elfoglalták Bizáncot.
- D.: Én azt mondom eretnek cselekedet volt Bizáncra rontani Jeruzsálem visszavétele helyett.
- A.: Vigyázz a szavaidra görög! Ti eretnekek lettetek. Nem fogadjátok el a pápai irányítást, pedig Jézus követőinek valljátok magatokat, de mégsem követitek az Anyaszentegyház főpásztorát.
- B.: Messer Zorzi, a mi zsinagógánk régóta áll, és nem zavarja a velenceiek nyugalmát. Ábrahám fiait, Mohamed követőit, örmény és görög kereskedőket is megtűrük a velencei piacokon.

Szereplő	A szereplő vallása
A.	római keresztény, ortodox keresztény, zsidó, muszlim, buddhista
B.	római keresztény, ortodox keresztény, zsidó, muszlim, buddhista
C.	római keresztény, ortodox keresztény, zsidó, muszlim, buddhista
D.	római keresztény, ortodox keresztény, zsidó, muszlim, buddhista

Összesen 4 pont

3. FELADAT

Szent László király törvényeiből idézünk. A forrás alapján válaszoljon az alábbi kérdésekre!

4. Ha ezután valakit az egész falu tolvajnak kiált, istenítélettel vizsgálják meg. Ha ennek folytán ártatlannak bizonyul, a falu csupán egy penzát fizessen a papnak. Ha pedig bűnösnek találják, minden vagyonát foglalják le a király részére, amiből negyedrészt a falubelieknek adjanak.
6. Ha a bíró a rabszolga orrát nem vágja le, vagy a szabadot nem akasztja fel, vesszen mindene, fiain és lányain kívül, s magát adják el. Ha pedig ártatlant akaszt fel, száz tíz pénzt fizessen, és a felakasztott személy minden vagyonát adja vissza.
12. Ha valamely szabadot vagy rabszolgát lopáson érnek, akasszák fel. Ha pedig, hogy meneküljön az akasztófától, a templomba menekül, kihozván őt a templomból, vakítsák meg. Az olyan rabszolga pedig avagy szabad, aki libát vagy tyúkot lop, fél szemét veszítse, s amit lopott, adja vissza.
14. Ha valamely szabad ember tíz dénár értékűt lop, akasszák fel, ha tíz dénárnál kisebb értékűt lop, a lopott értéket tizenkétszeresen adja vissza, és egy ökröt fizessen. (*László II. törvénykönyvéből*)

A) Milyen bizonyítási eljárás szerepel a törvénykönyvben?

1 pont

.....

B) Mikor bünteti szigorúbban a törvény a bírót? *Húzza alá a helyes választ!*

1 pont

Szigorúbb a büntetés, ha a bíró ...

ártatlant ítél el.

futni hagyja a bűnöst.

C) Milyen büntetési formák jelennek meg a forrásban?

2 pont

.....

.....

D) Milyen alapvető társadalmi, gazdasági célt szolgálnak e törvénycikkek?

1 pont

.....

Összesen 5 pont

4. FELADAT

A magyar történelem melyik évszázadához kapcsolódnak a következő fogalmak? *Betűjelekkel válaszoljon!*

- a) hajdú   b) kettős fejedelemség   c) jobbágyfelszabadítás
d) kuruc   e) passzív ellenállás   f) kalandozások

X. század	XVII–XVIII. század	XIX. század

Összesen 3 pont

5. FELADAT

A szöveg alapján rendszerezze a nagy földrajzi felfedezések tudományos-technikai feltételeit és gazdasági, politikai okait! *A szövegből vett rövid kifejezésekkel válaszoljon!*

A XV. századra kereskedelmi összeköttetés jött létre a Földközi tenger és a Baltikum között. Ezeken az új utakon – a nyílt tengeren – új hajótípus, a caravella, új helymeghatározó eszközök segítették a hajósokat. A XV. század során Európa gazdasága a válságon túljutva gyorsuló ütemben fejlődött, s a gazdaság fejlődése növekvő mennyiségű nemesfémeket igényelt, miközben az európai nemesfémbányák kimerülőben voltak. A törökök előretörése óta lezárult a keleti kereskedelmi útvonal. Csak az arabok közvetítésével, magas vámokkal terhelve érhetett a selyem, a fűszer és a drágakő Európába.

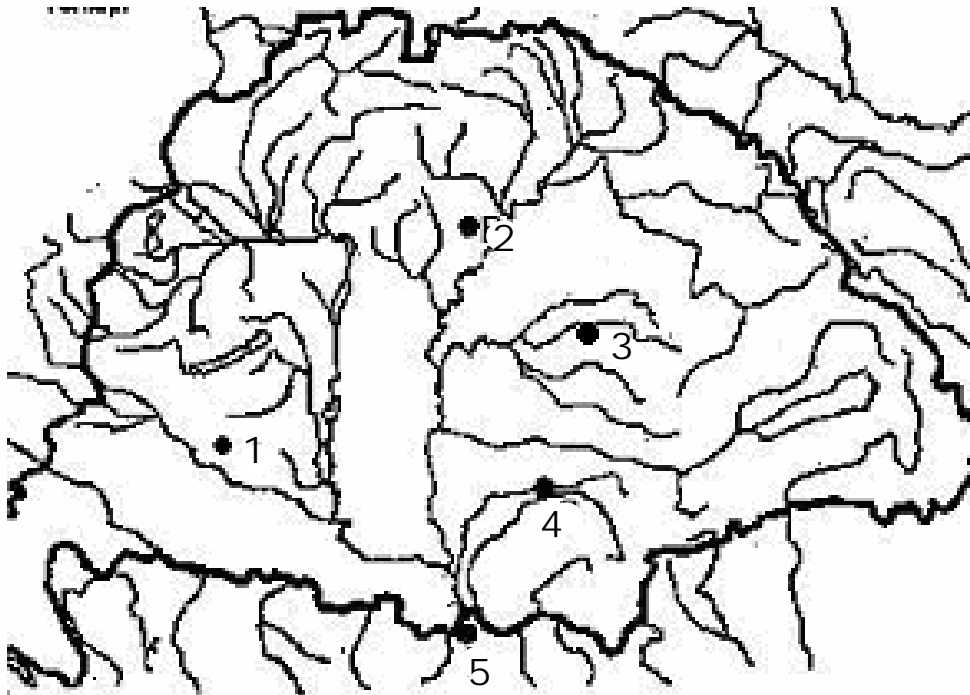
A reneszánsz révén ismertté vált az antik világból Ptolemaiosz azon elképzelése is, amely a Földet gömb alakúnak írta le, s ennek alapján elkészítették az első ennek megfelelő világtérképeket. A közfelfogás szerint Tengerész Henrik iskolájában felkészült tengerészek részletesen leírták Nyugat-Afrika partvidékén szerzett tapasztalataikat. A felfedezések nyomán a kereskedelem központja áttevődött a Földközi-tenger medencéjéből az Atlanti-óceán partvidékére. Az újonnan megismert területekről jó néhány ma is ismert növény (kukorica, paprika, kakaó, dohány) honosodott meg Európában.

- A) Feltételek: a) ..... 2 pont
b) .....
- B) Okok: a) ..... 2 pont
b) .....
- C) Következmények: a) ..... 2 pont
b) .....

Összesen 6 pont

6. FELADAT

Nevezze meg és azonosítsa a mellékelt térképen a leírásokban szereplő városokat!

- A) A város a mai Románia délnyugati részén helyezkedik el. A XV. század első felében a törökök elleni harcban a Délvidék védelmi központja lett. Várát 1514 nyarán Dózsa György parasztserege megostromolta, de vereséget szenvedett. 1552-ben, több mint egyhavi ostrom után a török elfoglalta.

A város neve : ..... sorszám: .....

2 pont	
--------	--

- B) A Duna partján, a Száva folyó torkolatánál helyezkedik el. A középkorban többnyire Magyarországhoz, illetve előbb Szerbiához tartozott. 1427-től végleg a magyar királyok birtoka volt. 1440-ben Murád szultán akarta bevenni, majd 1456-ban II. Mehmed ostromolta sikertelenül.

A város neve : ..... sorszám: .....

2 pont	
--------	--

- C) Az I. Szent István által 1000 körül alapított püspökség építette ki. Várát 1241-ben a tatárok feldúlták, 1552-ben a török sikertelenül ostromolta, 1596-ban azonban az őrség feladta az erődítményt.

A város neve : ..... sorszám: .....

2 pont	
--------	--

- D) 1566 augusztusában az agg Szulejmán vezetésével a törökök megostromolták. A kilátástalan helyzetbe került védők kis csapata kitört a várból, és a törökök lemészárolták őket.

A város neve : ..... sorszám: .....

2 pont	
--------	--

Összesen 8 pont

--

7. FELADAT

A XVIII. század közepén megjelent híres **mű részletei** és **saját ismeretei** alapján oldja meg a következő feladatokat!

„Ha a törvényhozó hatalom a végrehajtó hatalommal ugyanabban a személyben vagy ugyanabban a hatósági testületben egyesül, nincsen szabadság, mivel attól lehet tartani, hogy az ilyen uralkodó vagy az ilyen testület zsarnoki törvényeket fog hozni, s azokat zsarnoki módon fogja végrehajtani.

Akkor sincsen szabadság, ha a bírói hatalom nincsen elválasztva a törvényhozó, valamint a végrehajtó hatalomtól. Ha a bírói hatalom a törvényhozói hatalomhoz kapcsolódik, az állampolgárok élete és vagyona feletti hatalom önkényes lenne, mert a bíró törvényhozó is volna. Ha a bírói hatalom a végrehajtó hatalomhoz lenne kapcsolva, a bírónak elnyomó hatalma lenne...

Mínthogy szabad államban minden szabad lelkű ember maga kell hogy kormányozza magát, következésképpen a nép egészét kell hogy illesse a törvényhozó hatalom. Mínthogy azonban ez nagy államokban keresztülvihetetlen, és kis államokban is sok hátránnyal jár, a népnek a maga képviselői útján kell megtennie mindazt, amit maga nem tud megtenni. ...”

(Montesquieu: A törvények szelleme)

A) Sorolja fel a Montesquieu által megkülönböztetett hatalmi ágakat!

1 pont	
--------	--

.....
.....
.....

B) Miért veszélyes **a szerző szerint**, ha a hatalmi ágak nem különülnek el?

1 pont	
--------	--

.....

C) Hogyan valósítható **meg a szerző szerint** a végrehajtó hatalom feletti társadalmi ellenőrzés?

1 pont	
--------	--

.....

D) Melyik korszakot meghatározó szellemi irányzathoz kapcsolódnak a szövegben megfogalmazott gondolatok?

1 pont	
--------	--

.....

Összesen 4 pont	
------------------------	--

8. FELADAT

Wesselényi Miklós megyei közgyűlési felszólalásának (1834) részlete alapján oldja meg a feladatokat!

„A nemességtől elválva sőt vele ellenséges indulatban tartani a parasztságot: egy gonosz politikának volt sikerült problémája. (...) Ez okból már századok óta a kormány a köznépet terhelő ocsmányképű parasztvédői és a köznépet oltalmazó ábrázatot tett, de a melynek egyfelől ő szívja zsírját. Most sem akarja a kormány ezen álarcát letenni, és ez volt az oka, hogy miért igyekezett arra, hogy a parasztságot boldogítható V. cikkely nem a királyi helybenhagyás megtagadása által essék el, hanem a nemesség tegye azt semmivé.”

(Wesselényi Miklós)

A) Karikázza be annak az állításnak a sorszámát, amelyik **leginkább** visszaadja Wesselényi gondolatait!

1 pont	
--------	--

1. A kormány érdeke, hogy a parasztságot a nemességgel szembe fordítsa, és a parasztság védelmezőjének szerepét játssza el, míg maga is elősködik a rajta.
2. A nemesség a parasztság zsírját szívja, de a kormány hiába próbálja a népet védeni, ha az uralkodó nem szentesíti a parasztvédő törvényeket. A kormány így nem felelős.

B) Wesselényi a jobbágykérdés mely megoldását szorgalmazta az 1830-as években? *Húzza alá a helyes választ!*

1 pont	
--------	--

önkéntes örökváltság

kötelező örökváltság

Összesen 2 pont	
------------------------	--

9. FELADAT

Oldja meg a következő feladatokat az 1848–49-es szabadságharc első küzdelmeiről szóló leírás alapján!

... Jellacsics nyomasztó létszámfölényre építette tervét. ... A horvát haderő azonban nagysága ellenére sem lehetett igazán ütőképes: alig rendelkezett lovassággal, tüzérsége gyenge volt, s a gyalogság jelentős részét kiképzetlen tartalékok vagy népfelkelők alkották. A Velencei-tó északi partján szeptember végén felsorakozó magyar sereg létszáma a 18 000 főt sem érte el. A horvát bán pákozdi támadása rosszul sikerült, bár még így is közel kétszeres túlerőben volt, de centrumának támadása összeomlott a magyar tüzérség tüzeiben, a magyar jobbszárnyon pedig képtelen volt előrejutni. A visszavonuló Jellacsics október 7-én Mosonban kapta meg a hírt, hogy előző nap Bécsben forradalom tört ki. Ezért úgy döntött, hogy seregével Bécs alá vonul, s egyesül a Bécsből kiszorított helyőrséggel. Előtte azonban még serege értéktelenebb részét, a tartalék és népfelkelő zászlóaljok kb. 15 000 emberét visszaküldte Horvátországba.

A Bécs alá érkező horvát haderő a császárvárosból kiszorult helyőrséggel egyesülve legalacsonyabb létszámokkal számolva is legalább 40 000 embert jelentett. A Jellacsicsot üldöző magyar sereg létszáma október közepére sem érte el a 30 000-et. Az ellenség tehát minőségi és mennyiségi fölényben volt, s a horvátok leggyengébb pontját, a lovasság hiányát is pótolták a Jellacsicshoz csatlakozott könnyű- és nehézlovas ezredek. Október végén, immár Windisch-Grätz herceg, tábornagy hadainak megérkezéssel, 80 000 főnyi hadsereg gyűlt össze Bécs alatt. Nem csodálkozhatunk tehát, hogy ez az erő október 30-án olyan fölényesen verte vissza a magyar hadsereg megkésett felmentési kísérletét Schwechatnál.

(Hermann Róbert írása alapján)

A) Karikázza be azoknak az állításoknak a betűjelét, amelyek Jellacsics seregével kapcsolatosak!

3 pont	
--------	--

Jellacsics: ...

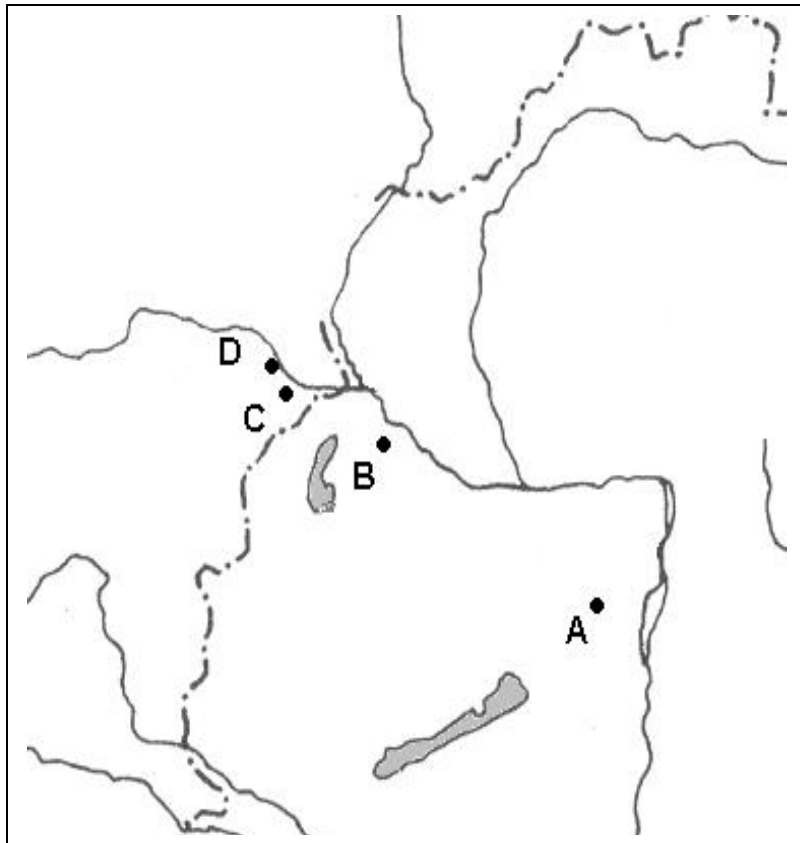
1. lovassága és tüzérsége gyenge.
2. gyalogságát jólképzett népfelkelők alkották.
3. serege Windisch-Grätz herceg hadseregével megduplázódott.
4. serege lovassággal és bécsi csapatokkal egészül ki.
5. serege összesen 35 000 főt számlált.

B) Nevezze meg a mellékelt térképen betűkkel megjelölt helységeket!

4 pont	
--------	--

	A helység neve
A	
B	
C	
D	

Összesen 7 pont	
------------------------	--

ÖSSZPONTSZÁM 45 PONT	
-----------------------------	--

II. SZÖVEGES, KIFEJTENDŐ FELADATOK

Olvassa el figyelmesen!

A következő feladatok közül összesen **hármat** kell kidolgoznia.

Az alábbi szabályok alapján kell választania:

Kidolgozandó:

egy, az egyetemes történelemre vonatkozó rövid feladat,
kettő, a magyar történelemre vonatkozó egy rövid és egy hosszú,
különböző korszakokra vonatkozó feladat.

Kizárólag a helyesen kiválasztott feladatok értékelhetők!

Tanulmányozza figyelmesen a feladatokat, majd karikázza be az alábbi táblázatban a választott feladatok sorszámát!

A kettős vonallal elválasztott egységekben csak egy jelölés szerepelhet.

	Korszakok, témák		A feladatok típusa	
			rövid	hosszú
Egyetemes történelem	1.	Kereszténység	10.	
	2.	Egyesült Államok a XIX. században	11.	
Magyar történelem	3.	Károly Róbert	12.	
		Hunyadi törökellenes harcai		13.
	4.	A kiegyezés előzményei	14.	
		Államnyelv		15.

Ellenőrizze választása helyességét!

A „rövid” kifejtés 70–90 szavas (kb. 10 soros),
a „hosszú” pedig 130–150 szavas (kb. 20–25 soros) válaszokat igényel.

Az alábbi feladatok közül oldja meg azt a hármat, amit kiválasztott, a többit hagyja üresen!

Az **Újszövetségből idézett részlet** és **saját ismeretei** alapján foglalja össze a kereszténység **fő tanításait!**

„Új parancsolatot adok nektek, hogy egymást szeressétek; amint én szerettelek titeket, ti is úgy szeressétek egymást. Arról ismeri meg mindenki, hogy a tanítványaim vagytok, ha egymást szeretitek.” „Mert úgy szerette Isten a világot, hogy az Ő egyszülött fiát adta, hogy aki hisz benne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.” *(János evangéliumából)*

„Felkelek, elmegyek az én atyámhoz, és azt mondom neki: Atyám vétkeztem az ég ellen és te ellened, és nem vagyok már méltó, hogy fiad legyek. Fogadj be béreseid közé. Fölkerekedett és hazament az atyjához. Mikor még távol volt, meglátta őt az atyja, megesett rajta a szíve, odafutott. A nyakába borult és összecsókolta.” *(Lukács evangéliumából)*

„Menjetek azért, tegyetek tanítvánnyá minden népet, megkeresztelvén az Atyának, a fiúnak és a Szentléleknek nevében, és tanítsátok őket, hogy tartsák meg mindazt, amit én parancsoltam nektek. És íme, én veletek vagyok minden napon a világ végezetéig.” *(Máté evangéliumából)*

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

12 pont	
----------------	--

11. FELADAT (Egyesült Államok a XIX. században)

(rövid feladat)

A Történelmi atlasz „Az Amerikai Egyesült Államok a XIX. században” című térképe segítségével elemezze az északiak és a déliek gazdasági, társadalmi, katonai erőviszonyait az amerikai **polgárháború kezdetén!**

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

12 pont	
----------------	--

Mutassa be Hunyadi János törökellenes harcait az alábbi **forrásrészletek és a Történelmi atlasz** „*Hunyadi János harcai a török ellen*” című térképe valamint **saját ismeretei** alapján!

„Összecsap a két fél egyenlőtlen erővel, de vitézül, alkonyatig dúl a csata, s csupán a nappal együtt nyugszik el a küzdelem. De a csata eredményes befejezését lehetetlenné tették számunkra az ellenség pihent tömegének meg-megújuló támadásai, amely nem is legyőzött, hanem, inkább elborított és részekre szabdalt bennünket, ezért minden irányban visszavonultunk. Arról azonban mind akkor szemtanúként, mind később számos bizonyíték alapján meggyőződünk, hogy az ellenségnek osztogatott seb nem volt kevesebb, mint a tőle kaptak, és hogy győzelmükön ugyancsak gyászos és véres foltokat hagytunk.”

(A várnai csata leírása)

„Végre elérkezett a nyárnak az a szakasza, mikor zöld kalászfeknek szemei kibontakoznak és érni kezdenek... midőn a törökök császára rettenetes ostrommal szállotta meg Nándorfehérvárát. Szörnyű és nagyszámú hadikészülettel és négyszázezernél több törökkel. A magas várfalokról szerteszét a körüli réteken, síkokon számlálhatatlannak látszott az ellenséges sátrak orma: áttekinthetetlen volt az ellenség töméntelen száma. Ezenfelül maga a császár vezérelt számos hajót, melyeket tengeri hajók módjára készítettek: ezekkel megszállta a vár folyó alatt folyó Duna és Száva vizét. ...”

„Elérkezett végre a félelmetes ostromhoz a beszercei gróf úr (Hunyadi), eme virtusra és vitézségre termett férfiú. Csekély számú zsoldosa volt csak a nagy ellenséggel szemben. Magyarországbeli keresztet viselő számos népek is verődtek össze Kapisztrán János fráter alatt, hogy harcoljanak Krisztus nevéért. Lengyelország tájairól is jött néhány kereszties.”

„... Isten dicsőségére és a császár zavarodására úgy történt, hogy visszamaradt mind a hadi készület; az összes a nép és az ágyuk különb-különb neme is, amelyeket ide hurcolt, zsákmányul estek. Így esett a török császárnak Nándorfehérvárnál a magyarokkal vívott csatája. Fennhéjázó elmével, gögös szemmel maga akart uralkodni az egész földkerekségen, Isten ítélete szerint paraszti kézből maga vette vereségét, mely inkább kapa- mint fegyverforgatásra való.”

(Thuróczy-krónika)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

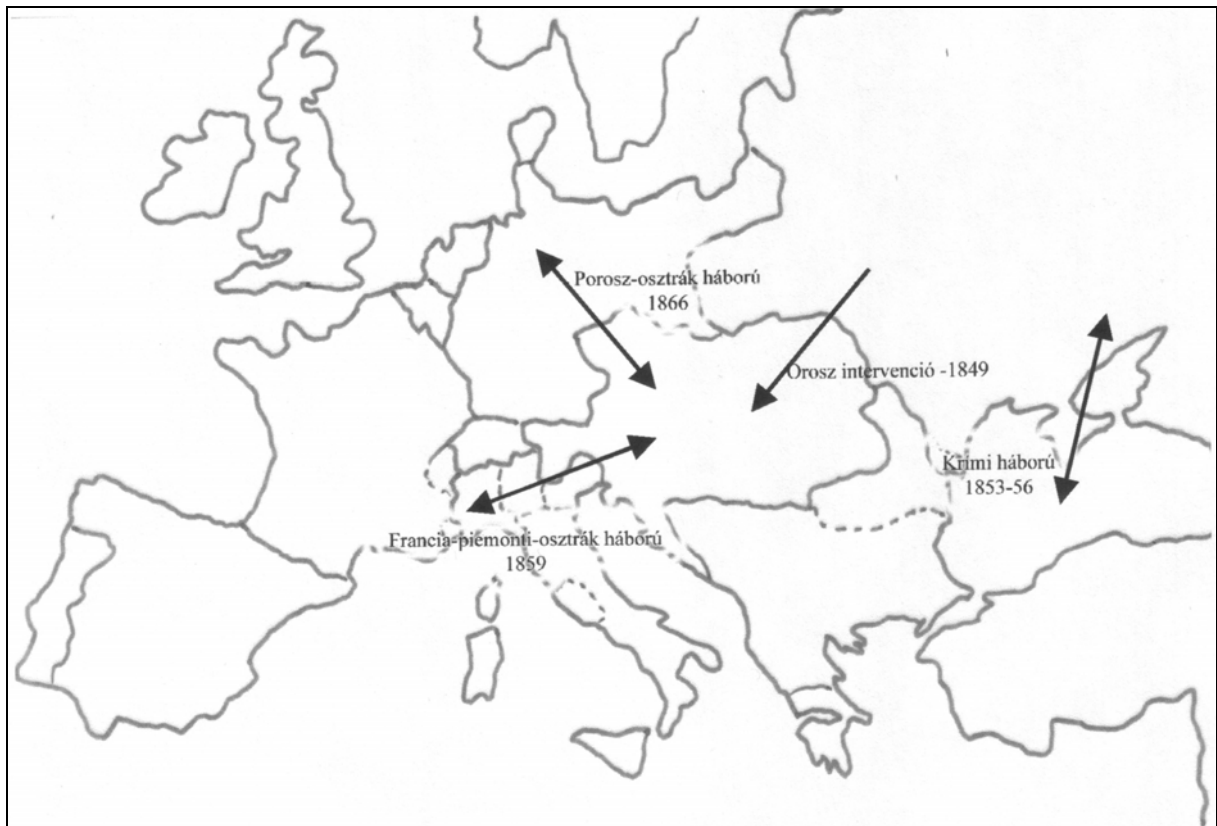
.....

21 pont	
----------------	--

14. FELADAT (A kiegyezés előzményei)

(rövid feladat)

Mutassa be a térképvázlat segítségével, milyen **külpolitikai** tényezők sarkallták Ferenc Józsefet a kiegyezés megkötésére!

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

12 pont	
----------------	--

A reformkori Magyarországon hosszú út vezetett a magyar nyelv államnyelvvé válásához.

A mellékelt források és saját ismeretei alapján **jellemezze a magyar államnyelvért folytatott küzdelmet!**

Elemzésében térjen ki arra, hogy ...

- e küzdelem eredményeként a magyar művelődés és közélet mely területein vált a magyar nyelv használata általánossá vagy kötelezővé!
- a reformkor nagy kérdései közül miért a magyar nyelv ügyében értek el először áttörést!

Kronológia:

1825. A Magyar Tudományos Akadémia megalapítása.

1836. A törvényt magyarul fogalmazzák.

1844. A magyar államnyelv törvénybe iktatása.

„1. A magyar tudós társaság a tudományok és szép művészségek minden nemeiben a nemzeti nyelv kimíveltetésén igyekszik egyedül.

2. A hazai nyelvet egész gonddal csinosabbá és gazdagabbá fogja tenni.

Azt mind eredeti munkák dolgozása, mind a régi és új remek írások magyarra tétele által gyarapítja.”

(Részlet a Magyar Tudós Társaság alapszabályaiból)

„Nemzetiségünk történetében a királyi válasz, minden hátrányai mellett is, valóságos esemény ... Jövője nyelvünknek ekkorig csak a szorosabb értelemben vett magyar nép szívében volt; ha ez elhalt volna, a nyelv nem élte volna túl, de most át van vive az életbe ... megszűnt lenni csak ama nép nyelve, s vált a hazáévá.”

(Szemere Bertalan szavai a az országgyűlés alsótáblájának 1844. január 30.-i ülésén)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

21 pont	
----------------	--

ÖSSZPONTSZÁM 45 PONT	
-----------------------------	--

A TELJES FELADATLAP ÖSSZPONTSZÁMA 90 PONT	
--	--